

GEN. DE GAULLE SPET STOPIL NA FRANCOSKA TLA

Ljudstvo v osvobojenih
krajih navdušeno
pozdravilo voditelja
osvobodilnega gibanja

ISIGNY, Francija, 14. junija.
— Gen. Charles De Gaulle se je
danes po štirih letih zopet vrnil
v svojo domovino in bil navdu-
šeno pozdravljen od svojih roja-
kov, ki so stali ob cestah trgov
in vasi, skozi katere se je vozil
in oduševljeno klicali njegovo
ime.

Ovacija, katere je bil deležen
De Gaulle, je bila dramatična.

Visoki, sloki vodja francos-
kega osvobodilnega gibanja se
je pojavil nepričakovano, toda
novica o njegovem potovanju
preko preliva se je razširila v
ozemlju, ki se nahaja v zavez-
niških rokah, v teku nekaj ur,
in vsepovsod, kjer se je poka-
zal, so se hitro zbrale ljudske
množice in klicale njegovo ime.

"De Gaulle" je magično ime

Klic "De Gaulle, de Gaulle"
je napolnil ceste. Stari možje in
ženske so hiteli iz svojih poru-
šenih domov in prodajaln. Otro-
ci so kričali plezali preko razva-
lin, da vidijo moža, čigar ime
je bilo zanje očitno magično.

Ljudje so bili umazani in sla-
bo oblečeni, in razvaline vsena-
okoli so povečale dramatično
ozadje francoskega boja za o-
svoboditev. Ovacija je bila spon-
tana in pristna, o tem ne more
biti nobenega dvoma.

"Doli s Huni in izdajci!"

Glas ljudstva se je dvigal v
rastočem klicu: "Zivel de Gaul-
le! Zivela Francija! Zivela A-
merika! Doli s Huni! Doli s Hu-
ni in kolaboracijonisti in izda-
jci!"

Ti klici so se ponavljali zopet
in zopet in potem so množice
začele prepevati "Marsal Gaulle."

De Gaulle govori v imenu
"vlade"

De Gaullov prihod v Franci-
jo je napravil konec govoricam,
ki so se razširile, odkar je do-
spel v London, da mu zavezniš-
ka komanda ne dovoli obiskati
Francije.

V govoru, ki ga je imel de
Gaulle na zbrano množico v
tem mestecu, je rekel, kako ve-
sel je, ker po štirih letih zopet
stoji na francoski zemlji in da
razume silno trpljenje, ki ga je
ljudstvo prestalo pod okrutno
okupacijo nacistov.

"Toda jaz vem in vi veste,
da te preizkušnje niso bile za-
manj," je rekel de Gaulle. "Iz
teh preizkušenj bomo iznova
zgradili enotno in veliko Fran-
cijo. Vlada francoske republike,
vlada Francije vam govori sko-
zi moja usta, in vam pravi, da
se zaveda vašega trpljenja in da
vam bo pomagala v vaši
stiski. Zivela Francija!"

Mlad nepridiprav

Neki 15 let star fantič, ki pro-
daja umetne cvetlice, je name-
noma zavozil z avtom v tri ose-
be, ko so stopile z ulične kare
na E. 128 St. in St. Clair Ave.
in jim zadal manjše poškodbe.
Malo prej so se s fantom v ne-
ki gostilni sprli radi cene, ki jo
je zahteval za cvetlice. Nepridi-
prav se bo moral zagovarjati na
mladinskem sodišču.

Jugoslovanski odbor v Ameriki pomagal poslati Fotiča v pokoj

Boj, ki ga je Fotić vodil proti Adamiču
in njegovemu odboru, je bil važen faktor
v njegovi odslojivosti, poroča "New York Times"

"New York Times" z dne 13. junija prinaša brezzič-
no poročilo iz Londona, v katerem je rečeno, da je bil ju-
goslovanski poslanik Konstantin Fotić v Washingtonu od-
slovljen z namenom, da se pripravi tla za sporazum z
maršalom Titom, potem pa dotično poročilo nadaljuje:

"Eden iz med poglavitnih
vzrokov za poslanikovo odslovi-
tev, pravijo tukajšnji jugoslo-
vanski uradni krogi, je bil nje-
gov srditi boj proti Jugoslo-
vanskemu odboru v Zedinjenih
državah, kateremu načeljuje a-
meriški pisatelj Louis Adamič,
ki je rodom Slovenec.

Nesporazum s Šubašićem

"Znano je tudi, da Fotić ni bil
v prijateljskih odnosih z dr.
Ivanom Šubašićem, bivšim ba-
nom Hrvatske in novim mini-
strskim predsednikom Jugo-
slavije, ki mu je kralj Peter po-
veril nalogo, da izposluje sporaz-
um s osvobodilnim gibanjem,
ki mu stojita na čelu maršal Ti-
to in dr. Ivan Ribar.

"Prebivalstvo Jugoslavije se-
stoji v poglavitnem iz Srbov,
Hrvatov in Slovencev. Srbi, ki
tvorijo eno četrtino 16-milijon-

skega prebivalstva, so dolgo
dominirali Jugoslavijo in so s
pomočjo oseb kot je Fotić sku-
šali iznova uveljaviti svojo nad-
vlado v opoziciji proti progra-
mu za federativno jugoslovans-
ko državo.

Nihče imenovan na Fotičevo
mesto

"Dr. Šubašić je naznanil, da
namerava potovati v Bari, da
se tam posvetuje z zastopniki
maršala Tita. Fotić pa je bil na
drugi strani v Zedinjenih drža-
vah aktiven propagandist za
generala Dražo Mihajloviča, tek-
meca maršal Tita in vodja Srb-
skih četnikov.

"Na izpraznjeno poslaniško
mesto v Washingtonu ni bil ni-
če imenovan. Odpravnik poslov
za Jugoslavijo bo začasno Ivan
Franges."

Slovenski fantje, ki se nahajajo v Zed. državah kot italijanski vojni ujetniki, želijo stikov s svojci tu

Mr. John Samsa, 10510
Prince Ave., je preteklo nede-
ljo obiskal svojega bratranca
Ivana Kogovška, ki se kot ita-
lijanski ujetnik nahaja v ame-
riškem ujetništvu. Prvotno se
je nahajal s skupino 22 sloven-
skih fantov-ujetnikov v Camp
Atterbury, v Indianapolisu, se-
daj pa je bil premeščen v Cham-
bersburg, Pa., kamor je prišlo
tudi nekaj slovenskih ujetnikov
italijanske razine iz Nebraske,
kjer se je nahajalo tudi veliko
število vojnih ujetnikov.

Kot je povedal Mr. Samsa, se
tem ujetnikom sedaj mnogo
bolje godi, in dalo se jim je več
prostosti. Nosijo uniforme, ki
so slične ameriškim vojaškim
uniformam, razen da imajo po-
sebne znake na rokavih. Poleg
tega jim je tudi dovoljeno iti
delati s civilisti v tovarne.

Tudi glede obiskov sorodni-
kov in prijateljev se je položaj
znatno omilil; zadostuje, da vo-
jak piše, da želi obiska od go-
tove osebe, in dovoli se poset
več oseb hkrati.

Mr. Samsa je prišel v dotiko
z več našimi slovenskimi fanti,
med katerimi jih je več, ki ima-
jo v Ameriki bližnje ali daljne
sorodnike, ampak nimajo njih-
ovih naslovov, zato so izrazili
željo, da bi potom časopisja pri-
šli z njimi v stiko. Tu so imena
nekaterih in imena krajev, odk-
oder prihajajo. Ako kdo izmed
rojakov ali rojakinj, ki so iz
njih kraja doma, želi več podat-
kov, naj se obrne na Mr. Johna
Samsa.

Med ujetniki so: Alojz Gan-
tar iz Dol pri Idriji; Alojz Pau-
sič, iz Gorice; Šempas; Slavko
Hrvat in Šmarja pri Kopru,
Trst; Ivan Kokosar, iz Kneza,
Gorica; Anton Bratina iz št.
Tomaža, Ajdovščina; Romild
Babic, iz št. Osvalda, Trst; Šte-
fan Vidmar iz Ajdovščine, Go-
rica; Davorin Pavlin, iz Vrtoj-
ka, Gorica; Oskar Gruden iz št.

Mihaela Šempas, Gorica; Franc
Dolenc iz Otelca, Ajdovščina;
Milan Pajntar iz Tolmina" pri
Gorici; in Roman Radovac iz
Sočerja, Pulj.

Fantje so rekli, da bi radi
prejemali slovenske liste, ki iz-
hajajo v Ameriki, kar sedaj ni
dovoljeno, zato bo uprava "E-
nakopravnosti" podvzela kora-
ke, da se tozadevno dovoljenje
izposluje, ako je mogoče.

LETALSKI PRVAK GENTILE
DOBIL DARILLO \$1000

V treh dnevih javnih nasto-
pov, in obiskovanja tovarn in
parade v sruu mesta, je zapustil
Cleveland stotnik Don Gentile
iz Piqua, Ohio, ki je z bil re-
kordno število nemških letal.
Na odhodnici mu je trgovska
zbornica v imenu mesta darova-
la vojni bond za \$1.000. Italija-
ni so zelo ponosni na letalskega
prvaka, ki je njihovega pokol-
ljenja.

KAMPANJA ZA VOJNO
POSOLJLO

Mr. Frank Grdina, načelnik
4. skupine v kampanji za pro-
dajo vojnih vovodov, sporoča,
da bo obiskala domove po Nor-
wood Rd. na obeh straneh ce-
ste Vickie Svete, 1269 Norwood
Rd. Na Edna Avenue od Nor-
wood do Addison Rd. bo pa po-
birala podpise za nakup bondov
Mrs. Frances Kurre, 1249 East
67th Street.

ZA OCETOV DAN

V nedeljo, 18. junija se bo po-
častilo vse očete. Običaj je, da
se očete na ta dan spomni s
kakim primernim darilom. V
Gornikovi trgovini, 6217 St.
Clair Ave., in 715 E. 185 St., i-
majo polno zalogo vsakovrst-
nih sraje, kravate, klobukov, in
drugih potrebščin, ki bodo na-
pravile lepo darilo. Cene so
zmerne!

ALI STE SE ŽE ODZVALI?

Back the Attack!
BUY MORE THAN BEFORE

Zadnji ponedeljek se je urad-
no pričela kampanja za 5. voj-
no posojilo. Od slehernega, ki
je uposlen, ali ki ima na rokah
denar, se pričakuje, da bo v te-
ku te kampanje kupil vsaj en
dodatni vojni bond, poleg red-
nega odbitka za bonde v tovar-
ni. Vlagati denar v vojne bon-
de ni nobena žrtev, ker je pač
najboljši način varčevanja.

V naši naselbini se je orga-
niziral odbor in porazdelilo se
okolice med rojake in rojakinje,
ki so se radevolje odzvali klicu
za delo, za katero ne dobijo
plače. Obiskali bodo vse tu ži-
veče družine in sprejeli v aše
podpise za nakup bondov. Vaše
posojilo vladi bo pomagalo ku-
piti potrebno orožje, s katerim
bodo naši fantje v oboroženi si-
li, premagali sovražnika. Poma-
gajte, da se bodo naši sinovi,
bratje in možje čimprej vrnili
z bojišč. Vložite ves vaš denar
v vojne bonde!

AMERIKANCI SPREMILI
JAPONCA V VATIKAN

RIM, 12. junija. — Ko se je
japonski poslanik v Vatikanu,
Ken Harada podal iz Rima v
Vatikan, da govori z vatican-
skimi funkcionarji, so si na
poti tja in nazaj spremljali a-
meriški vojski z "jeepi" in mo-
tornimi kolesi. Tekom dveurne
konference je Harada aranžiral,
da se preseli v Vatikan, kakor
storijsko tudi delegatje Nemčije,
Ogrske, Romunije in Slovačije,
ki sedaj bivajo v Rimu pod za-
vezniško protekcijo. Iz Vatikana
pa se izselijo osebni zastop-
nik predsednika Roosevelta in
predstavniki Anglije, Francije,
Belgije in drugih zavezniških
držav, ki sedaj lahko bivajo v
Rimu.

VESTI IZ ŽIVLJENJA AME-
RIŠKIH SLOVENCEV

Barton, Ohio. — Dne 26. ma-
ja je padla plast kamena na
rojaka Josepha Uduca in ga u-
bila. Njegov pravi imek je
bil Perle. Doma je bil s Kersin
vrha pri Krškem. Zapušča dva
sinova in eno hčer, v Clevelan-
du, Ohio, pa dve sestri.

Superior, Wyo. — Dne 3. ju-
nija so našli v postelji mrtvega
Lovrenca Pintarja. Star je bil
53 let, in rojen v Javorjih pri
Poljanah nad Škofjo Loko na
Gorenjskem. Zapušča ženo, tri
sinove in več sorodnikov.

IMA IZPOSLOJENE OČI

Claude Wood je v nesreči iz-
gubil vid obeh oči. Neka umira-
joča ženska mu je pred smrtjo v
oporoki zapustila svoja očesa.
Wood, ki je strojnik neke na za-
padni obali, se je podrgel 11
operacijam predno se mu je vid
popolnoma vrnil, in sedaj je zo-
pet redno na svojem delu.

Nemci vrgli Amerikance iz mesta Montebourga

BULETINI

ŠVEDSKI IZVOZ V
NEMČIJO SE ZNIŽA

WASHINGTON, 10. junija.
— Zedinjene države so potom
diplomatskih pogajanj dobile od
Švedske zagotovilo, da se bo iz-
voz strojnih kosov, ki jih Nem-
čija krvavo potrebuje za vojno
produkcijo, odslej naprej znat-
no znižal.

PRVI ZAVEZNIŠKI
ČASNIKAR UBIT

LONDON. — Prvi zavezniški
časnikar, ki je bil ubit, odkar
se je začela invazija Francije,
je britski korespondent Arthur
Thorpe, ki je izgubil življenje
tekot operacij na morju.

FINCI VRGLI NOVE
CETE V BORBO

LONDON, 15. junija. — Ve-
sti iz Moskve javljajo, da so
Finci v borbo v Karoliji vrgli
nove čete in da na fronti, 25
milj južno od Viipuri, divja lju-
ta bitka. Ljutost borbe je raz-
vidna iz polnočnega komunike-
ja, ki je bil objavljen v Moskvi,
da je ena edinica Rdeče vojske
v treh dneh ubila 3000 sovraž-
nikov, uničila 30 topov, 80 stroj-
nic in zaplenila 70 topov.

AMERIKANCI KREPKO
UDRIHAJO PO JAPONCIH

Dve ameriški morski in zrač-
ni sili sta v ponedeljek udarili
Japonce v južnih Marijanskih
otokih in na centralnih Kuril-
skih otokih, ki ležijo 2.000 milj
narazen v Pacifiku, in napadi
so se nadaljevali tudi v torek.
S tem so ameriške bojne ladje
prodrle blblije v japonske o-
brambe na Pacifiku kot kdaj
prej.

VELIKA EKSPLOZIJA NA
HAVAJSKIH OTOKIH

PEARL HARBOR, 15. junija.
— Danes se je naznanilo, da
sta se v Pearl Harbor luki te-
kom zadnjega meseca primerili
dve silni eksploziji, v katerih je
bilo 135 oseb ubitih ali pa se
jih pogreša.

NACLJI IZGUBILI
SKLADIŠČE V ITALIJI

RIM, 14. junija. — Ameriške
sile, ki prodirajo ob Tireskem
morju, so zavzele Orbetello, kjer
je bil center nemškega odpora
proti ofenzivi 5. armade, in so
s tem dobile v posest velikans-
ke zaloge živeža, ki so jih ime-
li Nemci na bližnjem polotoku.

ZADUŠNICA

V petek, dne 16. junija bo da-
rovana maša zadušnica ob pol-
deveti uri zjutraj v cerkvi sv.
Pavla na E. 200 St., ob tride-
set-dnevni smrti pok. Fran-
ces (Svete) Smith. Sorodniki in
prijatelji so vabljeni, da se o-
pravila udeležijo.

New York. — V bolnišnici na
Welfare Islandu je umrla Mary
Tomec, stara 72 let. Bila je sam-
ska in doma iz Osilnice pri Kul-
pi, odkoder je prišla v Ameri-
ko leta 1907. Zivela je ves čas
v New Yorku, kjer zapuša dve
nečakinji. V Louisiani zapuša
brata Antona.

Toda zavezniški navzlic ljutim
nacijskim protinapadom še vedno
napredujejo na večini sektorjev

VRHOVNI GLAVNI STAN ZAVEZNIŠKE EKSPEDICIJSKE SILE, četrtek, 15. junija. — Na obeh koncih zavezniških linij v Normandiji divjajo ljuti boji in medtem ko so britske in kanadske čete v okolici Tilly-Caen vzdržale besne nemške protinapade, so bili Amerikanci na cherbourškem polotoku prisiljeni umakniti se iz Montebourga.

V sredini vijugaste bojne li-
nije, ki se razteza sedaj 100
milj daleč ob obrežju, so Ame-
rikanci odbili nemški napad na
Carantan, in zavezniški so v
splošnem napredovali v južni
smeri.

Dve nemški diviziji v akciji
Nemci so vrgli v akcijo naj-
manj dve sveži oklopni diviziji,
s čemur je število narastlo na
štiri divizije, v pet zapored-
nih protinapadov na 20 milj
dolgi liniji med Troarn na vzhodu
in Tilly-Sur-Seulles na zapadu,
v besnem prizadevanju, da
ustavijo zavezniško napredova-
nje.

Toda zavezniški trdno stoje,
pravi uradni komunikacij, in ži-
vahno iščejo šibke točke v so-
vražniških linijah.

Tilly-Sur-Seulles v nemških
rokah

Sodi se, da je Tilly-Sur-Seul-
les v nemških rokah, toda polo-
žaj na dotičnem sektorju se hi-
tro menja, in kakor izgleda, so
Angleži obdržali oblast nad pla-
noto, ki se dviga nad mestom.

Posest mesta Troarn se je te-
kom dneva ponovno menjal in
zadnje vesti pravijo, da se več-
ji del mesta nahaja v nemških
rokah.

Nemška uradna novinarska a-
gencija trdi, da niti Troarn niti
Tilly-Sur-Seulles ni bilo nikdar
zavzeto in da niso Nemci ome-
njenih mest nikdar izgubili.

Bombniki razbijajo nemška
zrakoplovna polja

LONDON, 14. junija. — Več
kot 1.500 ameriških težkih
bombnikov je danes razbijalo
verigo nemških objektov v pre-
d mestjih Pariza in v zapadni
Nemčiji, ko se je vprizorilo e-
nega največjih zračnih napadov
v kontinent, medtem ko so
manjši bombniki udarjali po so-
vražnih komunikacijah, ki do-
važajo material in ojačenja v
bojno okrožje pri Caenu.

Zavezniška zračna sila je bi-
la nad Evropo skozi ves dan.
Amerikanci so bombardirali štiri
zrakoplovska polja v Fran-
ciji, tri v Belgiji, kakor tudi
oljne rafinerije v Nemčiji.

Novi grobovi ANGLEŠKI ŠKOF SE NE STRINJA S PAPEŽOM

LONDON, 12. junija. — Nad-
škof v Yorku je včeraj v pridri-
gi izjavil, da se Združeni nara-
di borijo proti okrutnosti, tira-
niji in zavratnosti v svoji naj-
ogabnejši obliki, radi česar se
demokracijski narodi nikakor ne
morejo strinjati s papežem, ki
v svojem pozivu za kompromi-
sen mir ni napravil nobene raz-
like med onimi, ki so vojno za-
čeli in tistimi, ki jo hočejo iz-
bojevati do konca.

"Mi se z moralnega stališča
ne moremo pogajati s podlimi
zlodinci, ki so, prizadajali človeš-
tvu toliko gorja," je izjavil an-
glijski škof.

VILE ROJENICE

Pri družini Mr. in Mrs. An-
drew Gerl ml., 381 Babbitt Rd.,
so se zglasile vile rojenice in
pustile v spomin krepkega sinč-
ka, ki je tehtal ob rojstvu se-
dem in pol funta. V družini od-
preje je deklica. Mati in dete
se nahajata v Womer's bolniš-
nici in se dobro počutita. S tem
je zopet postala stara mati Mrs.
Gerl, z E. 200 St., ter stari oče
in stara mati Mr. in Mrs. Cim-
perman, z Volkar Ave., Euclid,
O. Čestitamo!

URAD ZAPRT

Dr. V. Opaskar sporoča, da
bo njegov zobozdravniški urad
na 6402 St. Clair Ave., zaprt
od danes do prihodnjega torka.
V svoj urad se bo vrnil v torek
zjutraj, dne 20. junija.

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Sundays and Holidays
SUBSCRIPTION RATES (GENE NAROCINI)

By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
(Po raznašalcu v Clevelandu in po pošti izven mesta):
For One Year — (Za celo leto)\$6.50
For Half Year — (Za pol leta)3.50
For 3 Months — (Za 3 mesece)2.00

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:
(Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):
For One Year — (Za celo leto)\$7.50
For Half Year — (Za pol leta)4.00
For 3 Months — (Za 3 mesece)2.25

For Europe, South America and Other Foreign Countries:
(Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):
For One Year — (Za celo leto)\$8.00
For Half Year — (Za pol leta)4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

MASKA, ZA KATERO SE SKRIVA GENERAL FRANCO

Ko je premier Churchill nedavno v parlamentu govoril, kakor se je sam izrazil, "prijazne besede" za generala Franca, je dregnil v sušeno gnezdo. Zbudil ni samo močan odpor in zasmeh v vseh liberalnih britskih krogih, temveč vznemiril je zlasti javnost v Zed. državah, kajti Franco je glavno sredstvo nemških nacijskih republik. Značilna je bila rezka opazka Mrs. Roosevelt, da Churchill v teku šestdesetih let glede gotovih stvari ni takorekoč ničesar pozabil in se tudi ničesar novega naučil.

"Neutrnost" generala Franca, o kateri je Churchill govoril s tako vnmom, prav gotovo ni niti malo prepričevalna za sovjetske kroge. "Izvestja," uradni organ sovjetske vlade, je pred kratkim o tej Francovi "neutrnosti" pisala jako odkrito v članku, ki se glasi:

Španski radio je z velikim pompom razglasil ceremonije, ki so se nedavno vršile v nemškem poslanstvu v Madridu, ko so bili odlikovani preživeli člani španske "Modre divizije," ki je bila, kakor znano, tepena na sovjetsko-nemški fronti.

Ceremonijam so prisostvovali voditelji nemško-fašistične organizacije v Madridu in španske Falange. Kakor je poročal španski radio, so "ganljivi" govorili, ki so bili izmenjani tekom ceremonij, iznova potrdili prijateljske odnose med Španijo in Nemčijo.

Naivni ljudje bi utegnili reči, da to dejstvo ne karakterizira zunanje politike Španije, katere voditelji skušajo na vse načine prepričati svet, da je Španija nevtralna dežela. V tem smislu sta nedavno govorila španski zunanji minister in tudi sam Franco. Razne variacije te pesmi se sedaj ponavljajo v raznih madridskih falangističnih časopisih.

Ampak španski Falangisti skrbno prikrivajo dejstva iz zelo nedavne preteklosti, ko se Španija ni smatrala za nevtralnno deželo, temveč za "nebojevnico," goječo tople simpatije za fašistično "osišče." To je bilo dvomno proglašeno v Francovi deklaraciji z dne 19. decembra 1941. Ta deklaracija, katero je podal sam Franco, ni bila nikdar preklicana; niti ni bil preklican Francov podpis na dokumentu, v katerem se je pridružil anti-sovjetskim aktivnostim "osišča." Niti niso bile nikdar preklicane razne vojaške strategične naredbe, katere je podvzela španska vlada, da se z njimi ustreže Francovim prijateljem v Berlinu, da niti ne govorimo o ekonomski podpori, ki jo daje Franco Hitlerju, za katero se tudi sedaj še ni zaprlo vseh vrat.

Krvoločni rabelj španskega ljudstva se sedaj ovija v plašč "Neutrnosti," ampak ni je stvari, ki bi mogla pokriti Francovo fašistično goloto. Britski časopis "News Chronicle" ima docela prav, ko poudarja, da je Franco eden najzločestnejših in lopovskih fašistov v Evropi. Ameriški časopis "PM" opozarja, da se je Francova Španija sama pridružila anti-demokratski fronti, da je poslala čete za boj proti Sovjetski uniji, da je dala Nemčiji na razpolago baze za nemške podmornice, itd.

Odločilni udarci, ki so jih doživeli Nemci na sovjetsko-nemški fronti in neugodna mednarodna situacija, ki je nastala v tej zvezi za vse Hitlerjeve lakaje, so tisti faktor, ki sili Franca in njegov tisk, da spreminjajo svoj ton in si nadevajo masko neutrnosti. Madridski falangistični list ABC gre celo tako daleč, da zanikuje ideološko sorodnost med Falangisti in nemškim fašizmom. Ampak leta 1943 je isti časopis zahteval "Lebensraum" za Španijo in zahteval Gibraltar, in ne samo Gibraltar. Po navodilih svojih berlinskih učiteljev so Francovi propagandisti predelali zemljevid severne in ekvatorske Afrike v prilog Španiji in devet do desetkrat povečali njene kolonijalne posesti.

Časi se gotovo spreminjajo in Francova tolpa obrača

NEWYORSKA PISMA

Piše Frank Kerže

KULTURA

Pred par tedni je začel priobčevati novi urednik Prosvet, Anton Garden članke, od katerih sem si veliko obetal, a konec konca malo dobil. Razprava se je začela v obligatni številki Prosvete in njena vsebina je bila—kultura, ali kakor on piše—idejno kulturna stran.

Konstatira, da se je zadnjih petnajst let kaj malo delalo za kulturo samo in da bo treba to nekako popraviti. Mož vidi, da ni vse prav, kakor do zdaj in med vrsticami obdeluje nekoliko podporne organizacije same in posebno društva, ki daleč niso tisto, kar bi človek želel.

Mislil sem, da bo to nekaj pregled kulturnega dela v preteklosti. A tega ni bilo. Čakal sem, da pride kak načrt za bodoče delo. Tudi to je izostalo. Zakaž, tega ne vem. V splošnem imata dva članka—kar jih je bilo napisanih za javnost, tiste napake, kakor jih ima običajno Gardenov slog. Vse preveč zaide na stranska pota, ki nimajo z glavno mislijo nobene opravke in s tem omegli marsikatero drugače dobro miselno reč.

Kultura—on rabi izraz idejno kulturo, kar pa ni jasno. Kultura je eno, ideja drugo. Ideja je program kulture na vprašanja, kje bi, kako bi, da bo uspeh.

Torej: kaj je kultura? Vse, kar napravi nekak red iz tega, kar imaš v naravi ali njenem stvarstvu. Imamo kulturo polja, gozda, vrta in vsega, kar more posega naša znanost in ureja po svoje. Nas zanima pred vsem kultura našega človeka v Ameriki.

V preteklosti sem v mnogih člankih poudarjal, da ne delamo in nismo nikdar delali smotreno med svojim narodom. Nikdar si nismo postavili idej in rekli: to je naš cilj. Nikdar zbirali ljudi, ki bi bili naši učitelji in vodniki. Baš nasprotno: kdor je sam iz svoje inicijative začel nekaj, so čakali s poleni, še ni služilo njim in njihovim interesom.

Naši slovenski listi v Ameriki spadajo vsekakor med kulturni pojav. Ni pa s tem rečeno, da zasledujejo kako smotreno kulturno idejo. Prvi naši listi so bili katoliško orijentirani in v splošnem dokaj revni. Kasneje je prišla svobodomiselnost na vrsto, ki pa ni živela dolgo—vsaj organizirana ne—ker jo je izpodrinil socializem. In potem je šlo vsa leta, ena in tista pesem dan za dnem, tedno za tedno, mesec za mesecem. In uspeh? V začetku so ljudje čitali in nekoliko reagirali. Kasneje so začeli opuščati in nazadnje so padli v neko mrtvilo, iz katerega ni več vstajenja. Izmed vsega naroda je ostalo kak ducat ravsarjev po naselbinah, ki so skočili, kadar je bilo treba, da se je podprlo uradni material. Nič čudnega ni, da so se polagoma umaknili vsi kulturni delavci v rezervno, ker niso bili od nikogar podprti, od nikogar vabljeni.

Če Garden piše, da se je v zadnjih petnajstih letih zamerjalo kulturno stran, ne odgovarja resnici. Zakaž pa zadnjih petnajst let? To se nekako vjema z Molekovim nastopom pri uredništvu Prosvete in človek si nehoti misli, da to meri

plašč po vremenu, ki je nastopilo na mednarodni pozornici. Kakor pravi pregovor: "Ko je hudič zbolel, je želel postati menih." Ampak kdo bi verjel, da je hudič spreminil svojo naravo?

nanj. Ampak Moleku se godi krivica. Zakaž Prosveta pod njegovim uredništvom je bila veliko boljša, kakor kdaj prej. Mož se je dosti učil in to je pokazal v številnih člankih in idejah.

Njegovi članki so bili—brez oziroma na vsebino—dobro pisani, dosledni, smotreni in završeni. To je veliko več kakor se more reči z malimi izjemami od vseh drugih. Molek je tisti, ki je izkušal razširiti obzorje Prosvetino in je mnogokrat prišel z novimi idejami v javnost. Čakal je tega, kar čakamo vsi—odmeva. In v tem je bila taka tragedija, da se mi je večkrat smilil. Mesto stotin in tisočev je prišel eden, dva ali pa nihče. Zakaž material, katerega je on prejel, ko je nastopil uredništvo, je bil že mrtev, zadavljen in zadušen.

Priznamo kar odkrito: vsi naši listi v preteklosti so bili sicer kulturni pojav, a po veliki večini brez vsakega kulturnega izraza. Leposlovje je prišlo v nje mimogrede—največkrat iz rezano ali pobrano, da je bilo ceneje. List, pa naj bo političen ali nepolitičen, je lahko kulturn, če ima gotove kulturne smotre. Toda naši listi jih niso imeli, kakor jih nimajo še danes. Če pogledaš pod povečalnim steklom, boš kmalu pronašel, da slednji list služi gotovemu materialnemu cilju.

Da tudi ne razumemo vsega našega gibanja od začetka do danes, je pokazal zadnji Majski Glas, posvečen spominu Jožeta Zvertnika. Nikjer ni tistega, kar bi moralo biti, povsod samo naštevavanje brezpomembnih življenjskih dogodkov. Vse delo, ki ga je opravil pokojni Z, je bilo do časa, ko je nastopil uredništvo pri Prosveti. Potem je bila sama rutina brez vsakega kulturnega smotra. Njegovo delo pri Prosveti je bilo tipično osemurno unijsko delo—da se odbije osem ur, kakor predpisano in napolni kolone lista. S tem je bil sčit končan.

Kdor dvomi o resnici vsega tega, kar pišem, naj se kar sam prepriča, pa bo kmalu videl, da je res tako. Vzemimo za vzgled dobro knjigo. Ko je prečitáš, so gotova poglavja, misli in nazori, ki ti ne morejo iz spomina. Mesece in leta so v tebi večasih za vse tvoje življenje. Mnoge stvari pozabiš, mnoge spraviš v svoje naziranje in postanejo del tebe. Dobra dela ne pozabiš nikdar.

Kdor je čital Prosveto od začetka do danes in izkušal iskati kaj je bilo posebnega, nenavadnega bo dokaj razočaran. Niti ene vrstice ni, ki bi bila ostala človeku. Samo nekaj Molekovih poizkusnih idej stoji kakor požgano drevje v gozdu.

Seveda ni s tem rečeno, da bi se enako ne pisalo do malega od vseh listov, kar jih imamo in od nekaterih še dosti manj. Jaz navajam Prosveto samo zato, ker je ona prišla do izpiznanja, da so naše podporne organizacije, naša društva in naši listi izgrešili vse.

Kako bi se lahko danes pisarjalo drugače. Prosveta je imela pogoje in sredstva, da bi bila zbrala okoli sebe vse kulturne delavce, progresivno usmerjene, ki bi morali imeti popolnoma svobodne roke in biti stalni pri-

spevatelji. Tako se je pa ustanovila nekaka katedrala urednikov, ki so bili vse, začetek in konec. Kulturni delavec je sicer lahko pisal in njegov material je šel med kolone dopisov, večkrat pristižen in prikrajšan, večasih pa tudi od "najvišjih" zadržan.

Tak je položaj še danes. Sicer se naše podporne organizacije mladinsko zavarovanje, ne z namenom, da otno ali vsaj podaljšajo naše narodno življenje, ampak samo zato, da se nado-mesti tiste, ki padejo iz organizacije. Kulturno? Kaj še—samo sportno. Mladinski list je sicer izkušal zanesti nekaj kulturne miselnosti z uspehom, ki irra na koncu ničeno.

S tem pa ni rečeno, da je bila katera druga organizacija kaj boljša. Vse so razvijale samo svoj biznis direktno in indirektno, četudi je bilo med vrsticami mnogokrat kaj dobrega.

Jaz sem si zmeraj predstavljaj, da bodo glavni uradi nekake narodna ognjišča, koder se bo zbiralo vse, kar premore naš narod tukaj. Da bodo organizacije dajale svoj obolus narodu od katerega bogate. Ali je napak, da si kaj takega predstavljam? Če bi bili mi imeli kak pogodbu z kako zavarovalno družbo za zavarovanje naših rojakov, bi bili brez dvoma si izgovorili gotove prispevke za skupno narodno korist. In povprečno bi se bilo dobilo vsaj po petdeset tisoč na leto. In kaj so dale podporne organizacije? Razven par grošev za malo oglaševanje prav nič.

To so fakta iz preteklosti in sedanjosti—drugače nič. Za temi fakti pride vprašanje: kam in kako pa za naprej? Prijatelj Garden je mnenja, da bi bilo potrebno kulturno delo. Strinjam se z njim, a bojim se, da bo vse skupaj ostalo samo pri besedah. Resnica je, da nimamo več ljudstva na razpolago za tako delo. Velika večina vseh živih je mrtva za vse, kar se poizkuša. To velja za starejše, naseljene ljudi. In mladina? Smo tako daleč od nje, da je čisto vsejedno, če se ustavim na Times Square in lovim ljudi, kakor mi pridejo. To se pravi vse, vseh ver in narodov in vseh barv.

O kakem smotrenem kulturnem delu torej ni več govora. Edino vprašanje ostane, kako bi vzdržali narodno življenje, ki bi utegnili biti enkrat kasneje vsaj podlaga za nove generacije.

Ne te, ki so danes tukaj, ampak tiste, ki mogoče pridejo, ko se uredi svetovne razmere. Lahko je mogoče, da bo naseljevanje po končani vojni vsaj v omejenem številu dovoljeno. Če bi se nove ljudi usmerilo v naše žive naselbine, bi vsaj nadaljevali tisto, kar še imamo in mogoče sčasoma tudi kaj izboljšali.

Jaz sem se tega vprašanja dotaknil s posebnim člankom in mojimi misli pred dvema tednoma. Članek pa ni izšel—zakaž, tega ne vem. Mogoče ga hrani jo za primernejši čas. Mislil sem, da bi se nekje nekako začelo, da se nekako iznajdemo in strnemo.

Sicer pa ne kaže slabo samo za vsako kulturno delo—tudi drugače hirajo ideje, ki so bile nekaj aktualne. Recimo podporne organizacije same, katerih se je tudi Garden dotaknil. Vse hirajo in nešteto jih je že med mrtvimi. Vzrok? Nov svet. Večasih je bilo vse življenje pri društvih—danes so dvorane prazne. Avtomobil, gledališča vseh vrst, industrija—vse to je uplivalo, da je svet krenil v druge smeri. Poleg tega smo dobili razna zavarovanja delavstva od posameznih držav, po-

Južna Amerika

(Nadaljevanje)

Guajana pripada trem evropskim državam: Angliji, Holandski in Franciji. Meri pol milijona kvadratnih km—2 Jugoslaviji in ima komaj pol milijona prebivalcev. Za te kolonije je značilno, da propadajo, odkar so tu odpravili suženjstvo. Radi vročine noče v te kraje noben delavec. Anglija najema Indijance, Francija pa pošilja sem kaznjence, ki morajo delati na velikih plantažah. Pridelajo največ sladkornega trsa, riža, kave, kakava, popra in kokosovih oreh. Notranjost dežele je težko dostopna, a važna radi izvoza finega lesa in gumija. Med rudninami sta na prvem mestu petrolej in aluminij, ki pa jih še ne črpajo. Dežela je nekak raj, ki se ga ljudje ogibljejo, zanimajo se zanj le posestniki plantaž, ki nabirajo tu masten profit.

Orisal sem te dežele v posebnem odstavku in vsako posebej, ker nam predočujejo čisto poseben primer. V pokrajinah ob žgočem ekvatorju ne more živeti, razen črncev, nobeno človeško pleme. Bogastvo teh dežel si vsak naš človek že po kratkem orisu lahko primerja z revščino nekaterih naših pokrajin, ki že res ne izvažajo drugega kot ljudi, ki imajo edini pridelek človeka samega, njegovo telesno silo pridnih rok. Bodočnost človeštva je gospodarsko zelo odvisna od onih dežel, ki še niso izčrpane. Če so take dežele v tropičnem pasu (vročem predelu sveta) in če je tam rojen samo zamorec, bo gotovo ta zamorec tudi bolje gospodaril. Zamorci sami se zavajajo tega dejstva. Z modernimi sredstvi lahko dvignejo svojo domovino do lepše bodočnosti in s tem preneha njihovo suženjstvo, v katerem jih še drž (vsaj umsko) bela rasa, rasa kapitala. Pomen tega vprašanja bo še vidnejši, ko bo čitateljem na razpolago primeren zemlje vid.

Južno od Ekvatorja ležeče pokrajine so za priseljence po podnebju ugodnejše kot pa n. pr. Brazilija. Glavni znak za gospodarstvo je v republikah Paragvaj, Urugvaj in Argentini njihova živinoreja, ki prinaša največje dohodke. Paragvaj ima ime po veliki reki, ki je plovna že v Braziliji in jo veže celo z Argentini. Dežela meri 253 tisoč kvadratnih km (kakor Jugoslavija) z 1 milijonom prebivalcev, med temi polovico Indijancev gvaranskega plemena in mnogo Špancev, ki se z njimi krvno mešajo; tako so nastali Paragvajci. Glavni vir je živinoreja z zelo razvitim usnjarskim, a najrazličnejši pridelek je neke vrste čaj (the del Paraguaja), ki ga sušijo iz listja "erbe mate".

tem zavarovanje socialne varnosti, ki je sicer samo v začetkih, a je že zdaj velikanski korak v splošnem napredku. Obeta se nam že v bližnji bodočnosti zavarovanje za starost za vse ljudi, za brezdelce, za bolezen in vrh vsega tega še socializirana zdravniška pomoč. Tako bo človek razmeroma dosti dobro preskrbljen. Glavno pa je, da bo mogel vse to dobiti v svoji lastni okolici, koder živi, dela in glasuje.

To bi bilo primeroma vse, kar zahteva en človek za svojo varnost. In s tem seveda odpadajo podporne organizacije in mnoge vrste zavarovalnine. Svet koraka vedno dalje, uredimo si svoje razmere prema temu in sledimo mu. Drugače pojde prestop nas.

Za izvoz ostaja velika množina južnega sadja, tobak, fino olje, sladkorni trs in gradbeni les (za ladje). Kljub vsemu prirodnemu bogastvu je ljudstvo zelo revno a z razvojem industrije in prometnih sredstev se gotovo tudi zboljša. Glavno železnico so zvezali že s pristaniščem Montevideo in Argentini in tako zmanjšali pot s šestih na 2 dni.

Republika Urugvaj je mnogo manjša (700.000 km), čeprav v Evropi radi svojih nogometišev bolj znana, in ima nad poldrugi milijon prebivalcev. Tu je živinoreja še bolj razvita in je tudi tu podjetje Liebig na prvem mestu. V milnem podnebnju so zrastle na obširnih pašnikih velike staje, kjer imajo nad 20 milijonov ovac z najboljšo volno za izvoz. Goveje meso izvažajo zmrzlo ali pa konzervirano; tudi izvoz kože in kosti ima velik denarni promet. Največja predelovalnica je v Frai Bentos ob reki Urugvaj. Poljski pridelki so v prvi vrsti žito, lan, tobak, oliva in vino. Glavno mesto je pristanišče Montevideo s 400 tisoč prebivalci, ki ima tudi dobre železniške zveze. Do reke (Rio) de la Plata je spojeno s kanalom in urejeno je po sistemu modernih trgovskih pristanišč, z velikimi skladišči, čistilnicami, električnimi dvigali itd.

(Dolje prihodnjé)

Urednikova pošta

Chicago, Ill. — Druga fronta je odprta — peto vojno posojilo tudi. Naši fantje se hrabro borijo za svobodo in demokracijo sveta. Kaj bomo storili pa mi, ki smo doma? Med drugimi dolžnostmi pride v poštev v prvi vrsti nakupovanje vojnih bondov. Da mi Slovenci ne bomo med zadnjimi, sem gotov. Toda, kdo pa to zna? Da se mi Slovenci seznanimo z ameriško javnostjo, se sklicuje, velik javen shod v petek, 16. junija toso, v Slovenski šolski dvorani. Sv. Stepana, Cernak Road in Wolcott Ave. Začetek točno ob pol osmih zvečer. Imeli bomo zabaven program s slovenskimi točkami, kot Plutovi trojčki, Prešernov duet, Korenčanski estri, Adria, Miss Kosmerl in njena prijateljica in pa tudi igralci iz mesta so nam obljubili. Vstopnina? Popolnoma prosta. Poleg tega bodo razdeljene lepe nagrade. Reliance Federal Building & Loan Association daruje v ta namen pet vojnih bondov po \$25.00, skupaj \$125.00. Druge nagrade bodo oznanjene v dvorani. Navzdor bodo tudi državni uradniki, zato moramo mi na ta večer napolniti dvorano do zadnjega kotička. Za slovensko čast gre. Zatorej, Slovenci in Slovenke v Chicagu in okolici, udeležite se vsi, brez razlike prepričanja! Pokažimo našo solidarnost in kupimo vojne bonde ta večer. Na svidenje v petek, 16. junija 1944!

Za publicijski odbor:

John Gottlieb

Marta Ostenso

STRASTNI BEG

"Ne govori mi 'no'! Kaj si storila s kobiljo? Kaj si storila z njo, pravim?" Glas mu je prešel od nekakega hripavega mrmanja v tanko cmevkanje.

"Saj nisem jaz jahala kobiljo!"

"Kdo pa? Kdo drugi jo je imel ko ti? Povej!"

"Karli je jezdil kobiljo, Kaleb! Rekla sem mu, preden jo je odvedel iz hleva, naj lepo ravna z njo," se je vmešala v razgovor Amalijsa.

Kalebu je glava sunkoma o-mahnila nazaj in se je zasmeljal.

"Ti praviš to! Dobro, dobro!"

S tihim smehljajem je oddrsal v hišo in sedel za mizo. Zdajci so prišli v hišo ostali in so sedli mirno na svoja mesta. Ko je vstopila Linda in vrgla svoj široki, čipkasti klobuk na zofa, se je Amalijsa zdrnila spričo neskladnosti med učiteljico in ostalo družbo v hiši. Linda se jim je nasmehljala in sedla na svoj stol.

"Tako lepega dneva se nismo imeli to pomlad," je pripomnila. "Tako sinjega nebesa in tako zelenega drevja se nisem videla letos. Sinočnji dež je očitno opral ves svet. To mora biti dobro za letino, gospod Gare?"

"Hm — da, da, v resnici. Torej te je kobilja vrgla, eh Karli?" je vprašal Kaleb fanta in se komaj ozrl na Lindo, da bi ji odgovoril na njeno vprašanje. Pomežiknil je proti Karliju, ki se mu je lice široko nakremžilo. Najmlajši od Garovih je imel navado vihati nos in Amalijsa se je zaman trudila, da bi ga odvadila tega. Deček je bil bledičen in se je prav malo brigal za kaj drugega kot za tisto, kar je bilo prepovedano. Ta njegova poteza je bila Kaleb povšeči in jo je vedno smatral za nekaj šegavega, kar je poučevalo drugim, zlasti Juditi, nevoljo in ogorčenost. Karli je znal očetovo prizanesljivost obrniti vedno sebi v prid.

"No," je dejal Karli, "zavohala je medveda. Klovacz je ob-streljeval sinoči dva kosmatina. Eden je odnesel svojo kožo in njegovega prešiča."

"Medvedje, eh? To je slabo znamenje," je opomnil Kaleb, da bi zasukal stvar drugam. "Jutri, ko pojdeš v Nykerk, moraš biti oprezen, Martin. Pazi na Elo. Sestra je lepa, okrogla. Eh, Ela?" Sklonil se je preko mize ter nagajivo vščipnil Elo v roko. Ta se je iz dolžnosti zasmejala.

Judita se je namrgodila, ne da bi bila poskušala to prikriti.

Proti koncu obeda je postal Kaleb odkrito vesel in dobre volje. Niti črnil ni več o kobilji. Saj je na vse zadnje le ni jez-dila Judita.

II

Judita ni mogla tisti dan z ranjenimi rokami več delati, zato je smuknila s psom Petrom skozi hosto h kotanjici, kjer se je pod curljačim studencem natekel precejšen tolmun. Peter je nekaj zavohal ter se izgubil. Judita je ostala sama.

Bilo je soparno kakor pred dežjem. Ne da bi se jasno zavedala, kaj dela, se je Judita do golega slekla in se vlegla na vlažno zemljo. Čutila je voljno, sveže zelenje pod sabo, ki ga še skrivnostno človeško telo. In on-

ni okrepilo soince. Rada bi se bila nečemu umaknila, ušla — a ni vedela, čemu. Kaleb... Eli... farmi, soparnemu, zaudarja-jočemu gnoju v hlevu, kadar je vroče, kakor je bilo tisti dan. Življenje jo je dušilo, davilo, ka-kor da bi ji nekdo pritiskal bla-zino na obraz ali ji tlačil telo s pernicco.

Nabila bi danes Kaleba, če se ne bi premagovala zaradi Ama-lije. Vsakikrat se je usmiljenje postavilo po robu viharju sile, ki bi mogel izbruhniti iz nje, kar je dobro čutila. Usmiljenje do Amalijsa, katero bi moglo doleteti ono, česar si Kaleb ni upal sto-riti njej.

Oh, kaj je vse vedela ta pu-sta zemlja, kakor da bi bila srce in razum skrita v njenih gozdo-vih. Poljane, ki jih je Kaleb ob-deloval, niso bile mehke, to je Judita dobro vedela. Toda tu je bilo nekaj prepovedano krasne-ga in skrivnostnega, kakor je skrivnostno človeško telo. In on-

stran tega je bilo še nekaj dru-gega. Saj je čutila to v svobodnem ozračju, v zemeljski glo-bini. Pod njo je, kakor se je učil, osem tisoč milj zemlje. A kaj je na drugi strani? Nad njo so neizmerne plasti zraka, razpro-strirajoče se kakor krila — kam? Razmišljanje o čudežni zamota-nosti in zapletenosti vsega sve-ta jo je ločilo od drugih Garo-vih. Nič več ni bila ud njihove družine. Prišla je Linda Archer in njeni nežni prsti so odklenili skrivnostno ključavnico Juditi-nega bistra. Sprostila se je ka-kor razbujan metulj. Zdaj ji ni bilo več poti nazaj v temi.

Sven Sandbo pride, kakor so zatrjevali, maja meseca domov. Je li hrepnela po Svenu, ko se

je čutila tako čudovito prosto? Judita je uprla oči naravnost proti nebu in zagledala skozi krošnjo bele breze zaokroženo svetlo pokrajino, ki jo je bil izob-lčil oblak na nebesni jasnini. Ne-kaj je više od Svena; morda... svoboda, da, svoboda. Segla je z ranjenimi rokami v topazno čisto kotlo in jih dvignila, jih potopi-la ponovno in ponovno dvigni-la, tako da so ji vsakikrat cur-ljale od prstov kaplice kakor drobne svetle čašice. Misli-la je na učiteljico, njene nežne roke in prijazne, smejoče se oči... Gospodična je prišla iz nekega drugega življenja, drugega sve-ta. In morda se zopet vrne tja-kaj. Učiteljica ne bo imela nikoli razpraskanih rok, kakor jih ima

se ji je zazdelo nenadoma ko ne-kaj nenaravnega na tej krasni zemlji. Nato ji je odleglo in raz-jokala se je kakor ženska...

SE ENA NOVA

Ohio State Beverage

trgovina

6925 UNION AVE.

Popolna zaloga pive in vina

Cordials in mehkih pišč za na dom

Poslušajte WGAR postajo 12:00-WADC-7.45 zj.-10.00 zj.

HIŠE NAPRODAJ

V slovenski naselbini v Collinwoodu imam na pro-daj sledeče hiše:

Za eno družino, 6 sob, garage	\$5,800
Za eno družino, 7 sob, garage	5,700
Za dve družini, 10 sob, 2 car garage	6,700
Za dve družini, 10 sob, pri Boulevardu	9,800
Skoraj nova bungalow hiša v Euclid, O.	7,500

MATT PETROVICH

595 E. 140 St. — KE. 2641 — GL. 0422

Real Estate and Insurance Office

JOS. ŽELE IN SINOVI

POGREBNI ZAVOD

6502 ST. CLAIR AVE.

ENDicott 0583

Avtomobili in bolniški voz redno in ob vsaki uri na razpolago. Mi smo vedno pripravljeni z najboljšo postrežbo.

COLLINWOODSKI URAD:

452 East 152nd Street

Tel.: KENmore 3118

ALI ŽELITE BITI SLOKA?

Vprašajte po VITA SLIM

2.50 velika škatljica

Zaradi trganja (arthritis) obiščite Vita-min moža. Če ste neprestano utrujeni in zbiti, vam nudi high potency Vitamin D with B Complex olajšavo. Za 100 dni stane 2.97

VITAMIN STORES, Inc.

East 9th & Euclid — CH. 7069

Zahvala za naklonjenost

Podpisana firma se tem potom želi zahvaliti za naklonjenost:

Družini Smith, ki se je v slučaju smrti drage soproge in matere Frances Smith, obrnila do nas za vodstvo pogreba. Dalje pa se zahvaljujemo tudi firmi Joseph Zele in Sinovom, ker so nam šli na roko, da smo imeli na razpolago njih fino urejene prostore na 458 E. 152 Street.

Za uslugo enim in drugim, smo vedno pri-pravljeni vračati na isti način.

A. Grdina & Sinovi

Beli! Čas! Beli! za bele čevlje

Mi imamo veliko izbiro belih ter belih in ru-javih čevljev za moške, ženske in otroke.

Mi imamo v zalogi vse številke, zato ne odla-sajte.

Mi imamo tudi veliko izbiro neracioniranih čevljev za vsakega člana vaše družine.

MANDEL'S SHOE STORE

6107 St. Clair Ave.

Poleg Grdina Shoppe

Pogled v notrajnost oljne družbe v vojnem času

Poročilo narodu v Ohio... od The Standard Oil Company (Ohio)

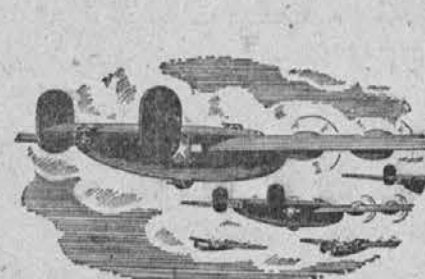
1 V UNIFORMI STRICA SAMA je več kot ena tretjina naših rednih moških uslužbencev. Sohioanci v vojni službi bodo dobili svoje staro delo, ali še boljše, čakajoče nanje, kadar se vrnejo nazaj. Naša največja briga je, da se vrnejo k prilikam in načinu življenja, za katerega ohranitev se bore.

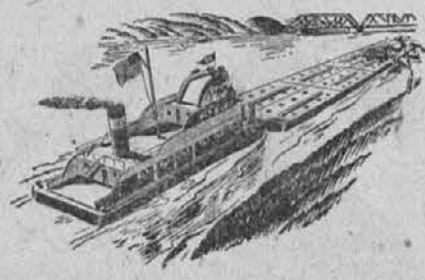
4 PRODUKCIJA SUROVEGA OLJA je bila primeroma nov napor za Sohio v 1943. Ko smo razširili svoje aktivnosti smo pronašli številno novih polj ter smo jih dovedli v produkcijo, ter tako pomnožili vrelce za naše surovo olje v času, ko je najdba novih virov surovega olja vedno bolj važna za vojne potrebe. Še mnoga olja se bo našla v Zed. državah in Sohio ima v načrtu 90 do 100 vrelcev v 1944, da bo našla nova oljna polja.

7 OGLAŠEVANJE JE ŠLO NA VOJNO. Na primer, ena četrtina trgovskega časa na našem SOHIO REPORTER radijskem oglaševanju novic, je bil oddan od začetka vojne našim vladnim programom za konzervacijo, kupovanje bonov, dajanje krvi itd. Na posebno veselje pismo od vojnega oglaševalnega urada, ki pravi: "hvala za zahvala za mnogo načinov, po katerih je vaša družba obrnila toliko načinov svojega oglaševanja za podporo kampanj za vojno informacijo. Vi ste doprinesli materialno pomoč vojnemu naporu."

2 OLJE JE ŽIVILSKA KRI ameriškega vojnega napora — največjo potrebo po olju za aviatiko. Sohio's produkcija olja za letala se je zvišala skoro 500% v 1942 nad letom poprej in se je potrojila zopet v 1943. Za doseg tega je Sohio spremenila imajočo opremo ter je zgradila nove edince rafinerije — vse brez klica za pomoč od vlade.

5 OLJE VEDNO TEČE po Sohio's daljnosežnih ceveh in barkah, da tako varujemo z itak preobremenjenimi železniškim prevozom za drug vojni material. Sohio danes obratuje na rekah Mississippi in Ohio največje brodogradne in ladijske voznice, ki prevažajo olje v deželi. Sohio lastuje in operira skoro 3,000 milj oljnih cev.

8 DOBRI ODNOSI Z DELAVCI je ena najbolj važnih neprestanih odgovornosti naše družbe. Sohio pre-skrbi varnost in prijetne delavske od-nosaje s tem, da nudi svojim uslužben-cem bolniško podporo, redne počitnice s plačo, poceni skupinsko zavarovalnino in liberalne pokojnine. Na primer, moški, ki začne pri Sohio v starosti 25 let in zasluži povprečno \$200 na me-sec tekom svoje službe, stopi v pokoj z približnimi dohodki \$160 na mesec za vse življenje. Skoro 400 Sohioanci uživa zdaj udobno, brezskrbno življenje na pokoji.

3 VEČ KOT POLOVICA tonaže voj-nega materiala, ki gre na bojno fronto, so produkti olja. Na stotine tih je poleg gazolina: olje za bojne ladje, olje za mazanje strojev na suhem, na morju in v zraku, olje za medicino in mnogo drugih produktov. Ena primera je asfalt za letališča in ceste. Sohio — samo 18. v velikosti med oljnimi druž-bami v U. S. — je postala prošlo leto tretja največja producentja asfalta v deželi.

6 DA AVTI VOZIJO DOMA, je del Sohio's vojne odgovornosti. To delo je bilo izvršeno navzile akutnemu po-manjkanju moške delovne sile. Mi smo trenirali novo osebje za postrežbe-ne postaje, vključno mnogo žensk ter smo razvili posebno varčevalno postrež-bo za kare, da damo izjemno oskrbo, kakor jo potrebuje vaš avto, da bo vzdržal čez vojno.

Ako želite dodatne kopije tega oglasa ali kopijo našega "So-hio Review of 1943," priprav-ljen originalno za uslužben-ce, vam bomo radi volje poslali. Kar pošljite svojo zahtevo na: President The Standard Oil Company (Ohio) Midland Building Cleveland 15, Ohio.

GAZOLIN DA MOČ NAPADU... NE POTOŠITE GA KAPLJICE!

Spomnite se očeta

na OČETOVSKI DAN 18. JUNIJA

DAJTE MU ARROW OVRATNICE KRASNE BARVE LEPO PISANE ŠTEVILNI VZORCI \$1.00 in \$1.50

Gornik's Shoes for Men

6217 St. Clair Ave. 715 E. 185 St.

ZADNJA KMEČKA VOJSKA

Zgodovinska povest iz leta 1573

Spisal AVGUST ŠENOA — Iz Hrv. poslov. L. J.

(Nadaljevanje)

Gospa Uršula umolkne za nekaj časa. Zofiji se dvignejo močnejše prsi in devica prične stokati. Čez nekaj časa prične Uršula iznova:

"Dosti solza si prelila po svojem ranjem ljubljencu."

"Po svojem večnem ljubljencu," zaječi Zofija.

"Dobro, po večnem! Ti veš, da je bil dober in blage narave, ti nočeš, vem, ljubiti v svojem življenju drugega —"

"Nikdar!" zastoka deklica.

"Toda ako bi mogel govoriti tvoj dragi, ki gleda z neba na nas, bi ti rekel: Poslušaj mater!"

"A kaj hočete od mene?" vpraša deklica začudeno.

"Da svojo večno ljubezen," izpregovori Konjska, ki je doslej ležala molče za Zofijino mizo, "položiš na vzvišen, blagoslovljen oltar."

"Ne razumem."

"Da se omožiš," reče mehko Anka.

"S kom?" vpraša tiho deklica.

"Z Gabrijelom Tahom," odvrne mirno gospa Uršula.

"Z G... z rabljevim, zlojevim sinom?" skoči kvišku Zofija in prebledi kakor smrt, "ste-li prišli ob pamet?"

"Da, s Tahovim sinom," reče Uršula odločno.

"Jaz naj postanem sužnja neznanega, neljubljenega človeka, čigar oče je kruti sovražnik mojega naroda?"

"Da," reče Anka.

"Nikdar! Nikoli!" mahne Zofija z roko.

"Veš-li ti, sestra," vpraša Anka, "koliko solnih noči je prebela tvoja mati zaradi Tahovega nasilstva?"

"Vem."

"Veš-li ti, sestra, koliko je pretrpelo ubogo ljudstvo zaradi Tahove hudobnosti, koliko vročih solza si prelila ti zavoljo njega?"

"Vem."

"Hočeš-li, da se tvoja mati zopet veselo smehlja v miru na svojem imetju in posestvu?"

"Hočem, tako mi pomagaj Bog!"

"Hočeš-li, da izgine rabljeva kletev iz glave izmučenega ljudstva, da se posuše tvoje solze, da se blagoslovlja tisoč mater,

žen, otrok in starcev? Hočeš, Zofija?"

"Hočem, toda kako —", vpraša začudeno deklica.

"Vzemi Gabrijela Taha; ako to storiš, se izsili stari grozovitež iz tega kraja, tvoja mati dobi nazaj posestvo in ti boš prebivala pri nji s svojim možem. Od tvoje žrtve je odvisna naša rešitev."

Molče, težko dihaajo je stala Zofija s pobešeno glavo sredi sobe.

"Ti dvomiš? Ne verjameš?" sili vanjo Anka. "Dobro! Slišala boš."

Gospa Konjska odpre vrata bližnje sobe in zakliče: "Vstopita, gospoda!"

V sobo stopita Stepko Gregorijane in Gašper Alapič.

"Kdo vas pošilja, plemeniti gospod?" vpraša Anka.

"Franjo Tahi," odvrne grbec.

"V kakšni zadevi?"

"Da javim gospej Uršuli, da ji povrne Tahi z odškodnino vse posestvo in se preseli iz tega kraja, ako vzame gospodična Zofija Heningovica gospodiča Gabrijela Taha."

"Si-li čula, sestra," reče Anka, "ali se boš še obotavljala?"

"Zofija, privoli! Radi mater!" dodaja Stepko.

"Zofija! Moja hči!" zavpije Uršula, prijemši deklico za roko. "Ali ne ljubiš svoje matere?"

Za popolno zadovoljstvo z jekleno

GRAND plinsko PEČJO obiščite

The Newburgh Furniture Co.

4000 E. 71 St., blizu Harvard

U blag spomin

ob drugi obletnici kar je umrl moj ljubljeni soprog

JOSEPH SPENDAL

Zatisnil je svoje blage oči dne 15. junija, 1942

Čeprav dve leti je že minilo, odkar zatisnil si oči, spomin na Tebe še živi, pozabila Te še nisem.

Zalujoča soproga,

Frances

Cleveland, O., 15. junija, 1944.

Za delavce

Oskrbnica

Če sedaj prične delati bo deležna božičnega bonusa.

Geometric Stamping Co.

VOJNA TOVARNA

1111 E. 200 St.

IV. 3800

ŽENSKE

za lahko assembly delo

Polni ali delni čas (7.30 do poldne ali od poldne do 5. pop.) Ne bo odslovitve po vojni Izborna plača od ure Avtomatični poviški plače Izvrstne delovne razmere Državlanskega papirja se ne zahteva

Shuler Co.

6545 Carnegie Ave.

Ženske za čiščenje

Polni čas

Dobra plača

Zglasite se na 5. nadstropju

Employment Office

William Taylor Son & Co.

Mali oglasi

V varstvo se sprejme majhno dekletce. Za nadaljnje podrobnosti pokličite ENdicott 6048.

Hiša naprodaj

za dve družini, 4 sobe zgoraj in 4 sobe spodaj. Lastnik proda po zmerni ceni. Vpraša se na 621 E. 102 St.

Hiša naprodaj

Proda se moderna hiša za eno družino, na 18851 Renwood Ave. blizu E. 185 St. Vse v najboljšem stanju. Za vse podrobnosti pokličite KEmmore 7248.

Mali oglasi

St. Clair Auto Wash Co.

1076 E. 64th St.

v ozadju Hrvatskega doma, E. 64 St.

Odprto vsaki dan do 7. zv.

Simonizing a Specialty

Hiša naprodaj

Proda se nova moderna hiša za 2 družini. 10 sob, forniz na plin, 2 garaži; na Groveswood Ave. Vpraša se na 956 E. 185 St., ali pa pokličite IVanhoe 5888.

Vam zatekajo noge?

Z gumijasto elastičnimi nogavicami si boste preprečili bolečine nog, če vam ob koncu dneva zatečejo noge. Splačalo se vam bo kupiti par teh nogavic na poskušnjo.

Mandel Drug Lodi Mandel

PH. G., PH. C.

SLOVENSKI LEKARNAR

15702 Waterloo Rd.

Cleveland, Ohio

Lekarna odprta: Vsak dan od 9:30

dopolodne do 10. zvečer.

Zaprta ves dan ob sredah.

ŠVEŽA — PRVOVRSTNA ZALOGA

GROČERIJ IN NAJBOLJŠE MESENINE

Barney's Market

10807 UNION AVE.

POZOR!

Postavimo garaže in kokošnjake. Lahki pogoji. Plačate v 12 mesecih.

AETNA LUMBER CO.

3674 E. 93 St. MI. 1185

Leader's Beverage Store

9110 MILES AVE.

(poleg Leader Drug Co.)

Prodajamo vse poznane vrste

piva, vina, mehkih pijač,

Club soda, champagne, ginger ale, itd.

The Union Poultry Market

Ziva in očistena perutnina

Prodajamo na debelo in drobno

Posebnost za ohlajene, zabave in

restavracije

11709 UNION AVE.

Kupujte in varčujte pri Ptak's

Radije in kombinacije fonografov.

Lepe slovenske in angleške plošče. Importirane harmonike

in violine.

PTAK'S

5416 BROADWAY

Moderno prenovljena

Nu-Annex Restauracija

Izborna jedila — zajtrk, obedi,

večerje. Posebnost ob nedeljah

— kokoši in pečenke

8439 BROADWAY

PLAČAM

več za vašo hišo, kot kdo drugi v Cle-

velandu. Imam kupce hiš, ki takoj pla-

čajo v gotovini. Pišite ali telefonirajte

EDWARD A. PERK

Realtor, 5710 Portage Ave.

Cleveland, Ohio. SK. 0285

CE POTREBUJETE novo streho ali pa

če je treba vašo streho popraviti, se

obrnite do nas. Izvršimo velika in maj-

hna dela na trgovskih poslopijih in do-

movih. Brezplačni proračun.

Universal Roofing Service

1106 St. Clair Ave. — CH. 8376-8377

Ob večerih: ME. 4767

POŠTENEMU DEKLETU

ali ženski se odda v najem čedno

sobo. Vpraša se na 16318 Hunt-

mere Ave.

Oblak Mover

Se priporoča, da ga pokličite.

vsak čas, podnevi ali ponoči. Delo

garantirano in hitro postreženo. Obrnite se z

vsem zaupanjem na vašega starega

John Oblaka

1146 E. 61 St. HE 2730

Kupujte vojne bonde in vojno-varčevalne

oznake, da bo čimprej poraženo osiše in vse, kar ono predstavlja!

Za delavce

MOŠKI

za lahko assembly delo

Delni čas

Privlačna plača od ure

Avtomatični poviški plače

Izborne delovne razmere

Državlanskega papirja se ne zahteva

Shuler Co.

6545 Carnegie Ave.

Rough Grinders

Bench Grinders

Portable Grinders

Heat Treat pomočniki

Kovaški pomočniki

in za druga splošna tovarniška dela

Plača od ure in overtime

Zglasite se pri

Steel Improvement & Forge Co.

970 E. 64 St.

severno od St. Clair

Mali oglasi

POPRAVIMO

šivalne stroje, likalnike, pralilnike, čistilce in električne ure

Delo jamčeno. Pridemo iskati in pripeljemo nazaj. Odprto od 9. zj. do 6. zv. Odprto v ponedeljek in četrtek do 9. zvečer

American Appliance Co.

8209 Superior Ave.

GA. 3268 — MU. 8015

Takoj plačam

v gotovini najvišjo ceno za vaš rabljen avto. Pogovorim se z vami v slovensčini

United Motor Service

7200 BROADWAY

SOUND SYSTEM

INDOOR OR OUTDOOR

Posebni popust za društva

B. J. Radio Service

1363 E. 45 St. — HEND. 3028

LASTNIKI RADIJSKIH APARATOV.

Prinesite vaše pokvarjene radio

aparate k ekspertnim mehanikom.

Popravimo vsakovrstne aparate za dom in avto. Delo jamčeno.

Radio Service, 12705 Miles Ave.,

DI. 8333. Odprto 8.30 zj. do 5.30 zv.;

ob torkih in četrkih do 9. zv.

CE POTREBUJETE novo streho ali pa

če je treba vašo streho popraviti, se

obrnite do nas. Izvršimo velika in maj-

hna dela na trgovskih poslopijih in do-

movih. Brezplačni proračun.

Universal Roofing Service

1106 St. Clair Ave. — CH. 8376-8377

Ob večerih: ME. 4767

POŠTENEMU DEKLETU

ali ženski se odda v najem čedno

sobo. Vpraša se na 16318 Hunt-

mere Ave.

POZOR! — Posetite

Fleet Beverage Store

na 6501 FLEET AVE.

V zalogi imamo fina vina, izborni

pivo; več izdelkov. Naša kakovost in

cene vam bodo ugajale. Odprto od

10. zj. do 8. zv.

KUPEC

iz Californije, se tu nahaja. Plača iz-

redno visoko ceno za vaš rabljen avto.

OHIO AUTO SALES

4307 Euclid Ave. EN. 0932-0933

Prodaja

hiša s 7 sobami; 4 sobe spodaj, 3 zgoraj; garaža in forniz. Blizu šole in cerkve. Cena samo \$4,750. Vpraša se na 6404 Or-

ton Ct., od E. 63 St., ali pa pokličite HE. 2899.

Kupujte vojne bonde!

Za delavce

Lathe operatorji in vajenci

Inspektorji

Plača od komada 52 ur tedensko

STROJNI OPERATORJI IN VAJENCI

PREKLADALCI

TEŽAKI

Plača od ure in od komada

OHIO PISTON

5340 Hamilton

MOŠKE IN ŽENSKE

se potrebuje za

splošna tovarniška dela

6 dni v tednu

48 ur dela na